

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์-วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์-วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์-วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
3. เพื่อประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) สรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
 - 1.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังไม่สมบูรณ์และครบถ้วนทุกขั้นตอนที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ นักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คำตอบ โดยได้แจกแจงความถี่คำตอบที่ใกล้เคียงกันและจัดกลุ่มคำตอบ พบว่า ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และครูหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน มีความเข้าใจในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ครูที่ปรึกษามีชั่วโมงการสอนมาก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.58 นอกจากนั้นยังพบว่า ครูที่ปรึกษามีเวลาพบกับนักเรียนในห้องที่ปรึกษาน้อย ครูที่ปรึกษาบางคนไม่ได้สอนในห้องที่ตนเองเป็นที่ปรึกษา จึงไม่สนิทสนมคุ้นเคยกับนักเรียนในห้องที่ปรึกษา ส่งผลให้ไม่รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ดีพอ ทำให้ได้ผลการคัดกรองไม่ละเอียดชัดเจนและไม่มีเวลาร่วมแก้ไขปัญหากับนักเรียนจึงต้องใช้วิธีการส่งต่อภายในอย่างเดียว

1.2 ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียน

ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ : Strengths and Difficulties Questionnaire) จำนวน 3 ฉบับ ทั้งจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง และ ผู้ปกครองประเมินนักเรียน นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 233 คน พบว่านักเรียนกลุ่มปกติ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 79.40 กลุ่มเสี่ยง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 กลุ่มมีปัญหา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30 และไม่มี กลุ่มพิเศษ

2. การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.1 การวางแผนปฏิบัติงานการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ดังนี้

2.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเรียนและความสามารถ ด้านสุขภาพกายและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและการคุ้มครอง ด้านปัญหาต่าง ๆ โดยการจัดทำระเบียบแบบแผน จัดทำสมุดประจำตัวนักเรียน จัดทำแบบประวัตินักเรียนเป็นที่เรียบร้อย พร้อมรับการตรวจสอบการประเมินพฤติกรรมนักเรียนทำให้ทราบพฤติกรรมนักเรียน

เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมเกราะ ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและพฤติกรรมด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม การเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง ทำให้เห็นสภาพความเป็นอยู่สิ่งแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียน รวมทั้งได้พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียนในหมู่บ้านเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม การสัมภาษณ์นักเรียน โดยการสนทนาแบบสุทธริยสนทนา ทำให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนในด้านการเรียนและความสามารถ ด้านสุขภาพกายและพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและการคุ้มครอง รวมทั้งด้านปัญหาต่างๆ และการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้ครูได้พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน

2.1.2 การคัดกรองนักเรียน พบว่า นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มปกติ จำนวน 185 คน กลุ่มเสี่ยง จำนวน 17 คน และกลุ่มมีปัญหา จำนวน 31 คน จำแนกออกเป็นนักเรียน จำนวน 4 คน คี๋มสุรา 3 คน สูบบุหรี่ จำนวน 20 คน และมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จำนวน 4 คน โดยแบ่งเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน

2.1.3 การส่งเสริมนักเรียน พบว่า มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน ครูแนะแนว ครูหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน และผู้ปกครองประสานร่วมมือกันจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ มอบรางวัล ประกาศยกย่องชมเชย

2.1.4 การป้องกันแก้ไขปัญหา พบว่า กิจกรรมโฮมรูมทำให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนได้พบปะพูดคุยกับนักเรียน เพื่อซักถามปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา กิจกรรมนั่งสมาธิสวนมนต์ไหว้พระ ทำให้นักเรียนนั่งสมาธิ สวนมนต์ไหว้พระก่อนเลิกเรียนทุกวันตั้งแต่เวลา 15.30 - 16.30 น. กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โรงเรียนได้คัดเลือกนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อย มีภาวะผู้นำและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไว้เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา รวมทั้งนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 31 คน ภายใต้การกำกับ ดูแล ชี้นำอย่างใกล้ชิดจากครูแนะแนว ห้องละ 2 คน ดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่เพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา ที่ต้องการขอรับคำปรึกษาในช่วงเวลา 07.30 - 08.00 น. และช่วงเวลา 12.00 - 12.30 น. ทุกวัน และการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้เกิดเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.5 การส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อนักเรียนได้ดำเนินการส่งต่อภายในโดยครูที่ปรึกษาทำบันทึกพฤติกรรมนักเรียนที่กระทำความผิด เพื่อส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ผลการดำเนินงานทำให้มีการดำเนินตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

3. การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3.1 การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.77$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

3.2 ผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน ทั้งจากครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียนประเมิน นักเรียนประเมินตนเอง และผู้ปกครอง ประเมินนักเรียน นักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 233 คน พบว่า กลุ่มปกติ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 216 คน จากเดิม 185 คน คิดเป็นร้อยละ 92.70 กลุ่มเสี่ยง เดิมมีจำนวน 17 คน ลดลงเหลือ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57 กลุ่มมีปัญหา จากเดิม 31 คน ลดลงเหลือ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.72 และไม่มีกลุ่มพิเศษ

อภิปรายผล

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนไตรรัตน์วิทยาคม มีการจัดทำกรอบดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่การดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานไม่เป็นตามขั้นตอนที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มีน้อย ผู้ปกครองใช้เวลาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนค่อนข้างน้อย จึงทำให้

การดำเนินงานด้านนี้ของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ไม่ประสบผลสำเร็จ นักเรียนและผู้ปกครองไม่ร่วมมือและไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ดังนั้นจึงใช้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) ส่งผลให้การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พรหมมาส นวลขาว (2552 : 108-109) และ เกตุแก้ว หาญเชิงชัย (2551 : 98- 99) ที่ว่าการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนพรเจริญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย ส่วนยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534 : 74) ได้กล่าวว่า สาเหตุสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชน และเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 44) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องหรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อนันต์ รุ่งเรือง (2546 : 91) ที่ทำการพัฒนาการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแวงวิทยานุกูล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ใช้วิธีการพัฒนาการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนหนองแวงวิทยานุกูล และการกำกับ ติดตาม พบว่า ครู อาจารย์ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับไพศาล มีพร้อม (2547 : 83) ที่ศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านตาอูก กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบัน การดำเนินงานและปัญหาด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ ครูปล่อยปละละเลยในการตรวจสอบ และประเมินพฤติกรรมนักเรียน ขาดการเอาใจใส่และการเข้มงวดกวดขัน พฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านมารยาทในการเดิน ด้านมารยาทการทำความเคารพ และด้านมารยาทการแต่งกาย รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาขาดการนิเทศภายใน การกำกับ ติดตาม และ การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติของคณะครูเป็นประจำและต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาและดูงาน การอบรมวันสุดสัปดาห์ การประเมินพฤติกรรม และการจัดกิจกรรมการประกวด ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูมีความรับผิดชอบในการดูแลเอาใจใส่และตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนเป็นประจำและสม่ำเสมอ นักเรียนมีพฤติกรรม และปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังจากที่ได้

พัฒนาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมตามกลยุทธ์ดังกล่าว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. การพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน ไตรรัตน์-วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทำให้การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ปกครองมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งการที่โรงเรียนได้ปรับปรุงการประสานงานติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ปกครองกับครู ทำให้มีความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น ส่วนวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนที่ประพฤติคนไม่เหมาะสมในโรงเรียนนั้น ควรปฏิบัติโดยการออกคำสั่งระเบียบต่าง ๆ ควรจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่ามีส่วนช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา การจัดสภาพของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพน่าอยู่น่าเรียน ครูเป็นบุคคลสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยได้ ครูควรจะประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น ความสามัคคี การแต่งกาย มารยาท และการพูดจา ครูจะต้องมีเหตุผลไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ อารมณ์ร้ายของครูทำให้เกิดปัญหาทางวินัยได้ การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีวินัย มีเกียรติ และมี ความรับผิดชอบย่อมช่วยป้องกันปัญหาทางวินัยได้ พยายามสร้างความภาคภูมิใจในโรงเรียนเพื่อจะได้นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน สร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียน โดยการแนะนำหรือให้คำปรึกษา พยายามหลีกเลี่ยงการทำโทษ ซึ่งไม่มีผลดีมากนักต่อการสร้างระเบียบวินัย แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับ ระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ให้เข้าใจตรงกันโดยทั่วถึง ควบคุมดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยโดยเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว สอดคล้องกับ วิศิษฐ์ หมายดี (2541 : 56) ได้ศึกษาการวางแผนงานปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โรงเรียนยึดนโยบาย และข้อบังคับของกรมสามัญศึกษาเป็นหลัก โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ในด้านการส่งเสริม พัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนเน้นการสร้างวินัยในตนเอง จัดกิจกรรม ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก แต่ยังพบว่า นักเรียนบางส่วนขาดระเบียบวินัย และ มีความประพฤติไม่เหมาะสม อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคม โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการ จัดกิจกรรมปลูกฝังวินัยให้เกิดเป็นนิสัย ด้านการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ต่อต้านกฎข้อบังคับ ของโรงเรียน โรงเรียนใช้วิธีการว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษพร้อมเปิดโอกาสให้แก้ไขตนเอง และ กฤษฎา สีจันทร์สด (2546 : 48) ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของบุคลากรโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี

การปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อบุคลากรโรงเรียน โศกสีพิทยาสรรพ์ และผู้ปกครองนักเรียนสามารถร่วมกันป้องกันแก้ไขปัญห และสามารถปรับพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และนักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง นักเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง ได้รู้จักการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมดูแลให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่ศึกษาหาความรู้ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

3. การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนกลุ่มปกติ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น จากเดิม กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีจำนวนลดลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูทุกคนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ จนสามารถดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้นจนกลายเป็นนิสัย อีกทั้งครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรวัตี ศรีโกศล (254 : 45) ได้ศึกษาบทบาทในเสริมสร้างวินัย โดยตนเองให้แก่เด็กนักเรียนของบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง และด้านการสร้างบรรยากาศและโอกาสฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติย่อย ส่วนการให้ความรู้ อยู่ในระดับการปฏิบัติบางครั้ง และบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กนักเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกัน และบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ โดยส่วนรวมและด้านไม่แตกต่างกัน และ สิทธิศักดิ์ คำวรรณ (2540 : 52) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการวางแผน มีการวางแผนอย่างมีระบบ โดยร่วมมือกับคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองในการวางแผนร่วมกันที่สอดคล้องกับนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ และสภาพความจำเป็นและสภาพความต้องการของท้องถิ่นควรให้โอกาสชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการแบ่งสรรทรัพยากร ส่วนใหญ่มีการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจนและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัย

อย่างเพียงพอ นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังใช้การสนทนาแบบสุนทรียสนทนา ทั้งนี้สอดคล้องกับ ทศพร อภิวัฒน์เสวี (2551 : 65) การใช้สุนทรียสนทนาเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ภายในกลุ่มรายวิชามนุษยสัมพันธ์ ของนักศึกษาวิศวกรรมอาหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและสหการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ผลการวิจัยกระบวนการสุนทรียสนทนา ทั้ง 10 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการตระหนักในตน กระบวนการรู้จักตนเองและผู้อื่น กระบวนการโหมคของชีวิต และปัญญา 3 ฐาน กระบวนการองค์การจัดการตนเอง กระบวนการคล้อยสมองกับการเขียน โลก ใบบอกใหม่ กระบวนการเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทบทวนตั้งคำถาม กระบวนการ ศาสตร์แห่งสัมพันธ์ภาพและความเป็นที่รัก กระบวนการเผยออก และการเขียนไดอารี่ พบว่า หลังจากนักศึกษาได้รับกระบวนการสุนทรียสนทนา นักศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงเหตุผล และค่านิยมทางจริยธรรมก่อนและหลังการทดสอบแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 มีการพัฒนาขึ้นในทางที่ดี

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน โรงเรียนไตรรัตน์ วิทยาคม อำเภอเมืองชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 การปฏิบัติงานโดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย การปฏิบัติงาน ด้วยความรอบคอบ มีความเข้าใจ การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและ แก้ไขปัญหา และการส่งต่อ รวมถึงการใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ และการกำกับติดตามนิเทศ อย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องและการเสริมแรง การสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้บุคลากรไม่ให้เกิด ความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กระตือรือร้นเอาใจใส่หมั่นออก เยี่ยมบ้านนักเรียนให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ดี และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การกำกับติดตาม นิเทศ การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรทำอย่างต่อเนื่อง มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ควรรักษาความลับของข้อมูล และคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

1.4 ปัญหาของนักเรียนแต่ละคนอาจเหมือนกันแต่ไม่จำเป็นว่าจะแก้ไขปัญหาได้โดยใช้วิธีเดียวกัน โดยปัญหาที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน ที่มีความซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับความรู้สึก สุขภาพจิต ควรส่งต่อให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญช่วยเหลือต่อไป

1.5 การพัฒนานักเรียน ทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสุขภาพจิตและรณรงค์ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ กิจกรรมหน้าเสาธง ทำให้นักเรียน ไม่มี ปัญหาการมาสาย กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ทำให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการสร้างวินัยเชิงบวก ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อภาระงานที่โรงเรียนกำหนดให้ได้ทุกคน นักเรียนมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่องานที่รับผิดชอบ และกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้มีข้อมูลจากการเยี่ยมบ้านนักเรียน และการประสานงานด้านข้อมูลนักเรียนกับผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แก่นักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

2.2 ควรนำการสนทนาแบบสุนทรียสนทนา ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน เพื่อดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงในด้านอื่น ๆ ด้วย